

ДОПІНГ ЯК ДЕСТРУКТИВНА СИЛА У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СПОРТУ

Ігор Кіндрат

*Львівський державний університет фізичної культури,
м. Львів, Україна*

У дослідженні розглянуто проблему використання допінгових фармакологічних сполук у сучасному спорті, розкрито сутність руйнівних процесів традиційних форм спортивного руху. Виявлено основні причини застосування медикаментозних засобів серед спортсменів. Новизна нашого дослідження полягає у тому, що було з'ясовано глибинну сутність поняття допінг. Отже, допінг – це не приватна практика спортивних лікарів, а система науково-методичного й медичного супроводу атлетів з метою поліпшення фізичних якостей та забезпечення швидшого відновлення після травм або непомірних фізичних навантажень.

Мета – визначити соціально-психологічні та медико-біологічні проблеми допінгу у виховних процесах спортивного розвитку.

Актуальність. Використання допінгу в спорті є актуальною проблемою у світі та Україні, яку треба розв'язувати шляхом тотальної заборони шкідливих препаратів, упровадженням державних антидопінгових освітніх програм та органів їх реалізації у спорті та інших сферах суспільного життя.

Об'єкт дослідження – допінг як проблематичне явище в сучасному спорті.

Предмет дослідження – соціально-психологічні та медико-біологічні аспекти допінгу.

Постановка завдань: визначити соціально-психологічні та медико-біологічні проблеми допінгу у виховних процесах спортивного розвитку.

Центральним суб'єктом у сфері фізичного виховання та спорту є спортсмен. У надшвидкому розвитку спорту вищих досягнень атлет відчуває тренувальні навантаження і не може швидко відновитися, що змушує вживати допінгові препарати. Окрім того, фармакологічні засоби використовують для поліпшення фізичних якостей, а це викликає залежність, яку зараз прирівнюють до наркотичної, і проблеми зі здоров'ям, що призводять до патологій.

Методи та організація дослідження: теоретичний аналіз та систематизація наукової літератури та інтернет-джерел; теоретичний синтез; теоретичні індукція та дедукція.

Застосування медикаментозних препаратів, заборонених у спорті з медичного погляду, є неконтрольованим та небезпечним для здоров'я. Це викривляє традиційні форми спорту, адже за умови застосування допінгу не йдеться про виявлення найсильнішого. У світі зафіксовано випадки, які призводили і до погіршення самопочуття, і до смерті зокрема [2]. Це зумовило створення організацій з боротьби з допінгом [3]. З науково-технічним розвитком, поліпшенням устаткування, заснуванням сучасних лабораторій спортсмени продовжують вживати заборонені речовини заради кар'єри.

Як зазначає В. Руденко, вживання спортсменами допінгових препаратів є небезпечним для соціуму [1]. Зокрема, Л. Остапенко наголошує, що медикаментозне втручання в організм людини спричинено також професіоналізацією та комерціалізацією спорту [4]. Так, О. Петренко вказує, що найбільш гостро зараз постає проблема проникнення допінгу в дитячо-юнацький спорт, адже негативні наслідки на здоров'ї молодих спортсменів є більш виразні, ніж у сформованому організмі [5]. Зокрема, К. Бадрак запевняє, що для боротьби з допінгом повинні бути розроблені превентивні засоби, до яких належать освітні програми з профілактики вживання допінгових препаратів [6]. Впливає на розповсюдження допінгу і легальність використання таких речовин, а також зиск з боку продавців та виробників препаратів.

Висновки. У літературі з проблем розвитку сучасного спорту є численні чинники, які утворюють єдиний механізм впливу на спортсмена. Як медичний чинник допінг негативно впливає на здоров'я, як психологічний – змінює свідомість і погляди, формує «допінгову поведінку», як педагогічний – передбачає реалізацію освітніх програм та виховну роботу з боку викладацького складу, як комерційний – допінгові препарати приносять фармакології надприбутки.

Стимулятори популярні у спорті вищих досягнень, адже забезпечують спортсменуві надможливості. Допінг як деструктивна сила у процесі розвитку сучасного спорту може стати гостросоціальною проблемою.

Список використаних джерел

1. Основні сучасні проблеми допінгу у спорті [Електронний ресурс] / В. П. Руденко. – Режим доступу: [file:///C:/Users/%D0%9F%D0%9A/Downloads/Rudenko%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/%D0%9F%D0%9A/Downloads/Rudenko%20(1).pdf)
2. Корж В. П. Допинг. Вчора, сьогодні, завтра / В. П. Корж, И. Н. Башкин. – Николаев : Степь-инфо, 2006. – 200 с.
3. Бубка С. Н. Олімпізм надихає, розкриває серця / С. Н. Бубка // Олімпійська арена. – 2013. – № 6. – С. 21–23.
4. Остапенко Л. В. Современные аспекты допинг-контроля / Л. В. Остапенко, В. И. Павлов, И. В. Бенсмансур // Физкультура в профилактике, лечении и реабилитации. – 2009. – № 2. – С. 21–24.
5. Петренко О. І. Предмет та суспільна небезпечність спонукання неповнолітніх до застосування допінгу / О. І. Петренко // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності: зб. наук. праць. – Донецьк : ДЮІ. – 2004. – № 1. – С. 94–101.
6. Бадрак К. А. Первичная профилактика применения допинга в современном спорте / К. А. Бадрак // Образовательная программа и методические рекомендации / под ред. О. М. Шелкова. – Санкт-Петербург : НИИФК, 2011. – 64 с.
7. Бальсевич В. К. Спорт без допинга: фантастика или неотвратимость? / В. К. Бальсевич // Теория и практика физической культуры. – 2004. – № 3. – С. 29–30.